

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Asan/9/2019
Identifikačné číslo spisu: 3017200411
Dátum vydania rozhodnutia: 03.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3017200411.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Nory Halmovej (sudca spravodajca) a zo sudcov JUDr. Jany Zemkovej PhD. a JUDr. Milana Moravu, právnej veci žalobcu: V. G., bytom K. XXX/X, XXX XX C. H., právne zastúpeného: Mgr. Vladimír Karásek, advokát so sídlom Stred 60/55, 017 01 Považská Bystrica, proti žalovanému (sťažovateľ): Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Považskej Bystrici, odbor poriadkovej polície, so sídlom Kukučínova 189/1, 017 23 Považská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. ORPZ-PB-OPP-233-003/2017 zo dňa 7. septembra 2017, konajúc o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 11S/129/2017- 112 zo dňa 20. novembra 2018 v spojení s opravným uznesením č.k. 11S/129/2017-140 zo dňa 27. marca 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 11S/129/2017- 112 zo dňa 20. novembra 2018 v spojení s opravným uznesením č.k. 11S/129/2017-140 zo dňa 27. marca 2019 z a m i e t a.

Žalobca má voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trenčíne zrušil rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. c), písm. d) a písm. e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

2. Žalobca sa domáhal o preskúmanie rozhodnutia žalovaného Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Považskej Bystrici, odbor poriadkovej polície č. ORPZ-PB-OPP-233-003/2017 zo dňa 07.09.2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), zamietajúceho odvolanie žalobcu a potvrdzujúceho disciplinárny rozkaz riaditeľa Obvodného oddelenia Policajného zboru Považská Bystrica odboru poriadkovej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Považskej Bystrici (ďalej aj „disciplinárny rozkaz“), ktorým bolo žalobcovi podľa § 53 ods. 1 písm. b) zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej

republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z.z.“) uložené disciplinárne opatrenie - zníženie služobného platu o 15 % na dobu troch mesiacov za disciplinárne previnenie podľa § 52 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., ktorého sa dopustil tým, že nevykonával štátnu službu osobne riadne a včas a to tak, že v čase od 07.00 hod. do 19.00 hod. dňa 08.06.2017 a v čase od 22.00 hod. dňa 10.06.2017 do 05.00 hod. dňa 11.06.2017 nenastúpil do riadne plánovaného výkonu služby, s ktorým bol oboznámený dňa 30.05.2017, pričom napriek tomu, že bol dňa 25.05.2017 pod č. ORPZ-PB-OPP3-162-013/2017 upovedomený o tom, že nemá nárok na udelenie služobného voľna s nárokom na služobný plat podľa § 81 ods. 1 písm. d) bod 3. zákona č. 73/1998 Z.z., toto nerešpektoval a predložil nadriadenému žiadosť o ošetrovné č. tlačiva: C849051 vystaveného na meno dieťaťa C. G., nar. XX.XX.XXXX a do plánovaných služieb nenastúpil, čím porušil ustanovenie § 48 ods. 3 písm. a), písm. b) zákona č. 73/1998 Z.z.

3. Krajský súd po preskúmaní správnej žaloby, obsahu písomných podaní účastníkov konania, ich vyjadrení na pojednávaní a po oboznámení sa s obsahom pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru, že správna žaloba bola dôvodná. S poukazom na uvedené úvahy správny súd napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil z dôvodu podľa § 191 ods. 1 písm. c), písm. d) a písm. e) SSP. Spornou otázkou bolo, či maloletý syn žalobcu C. G. v období júna 2017 pre účely poskytnutia služobného voľna žalobcovi podľa § 81 ods. 1 písm. d) zákona č. 73/1998 Z.z. žil so žalobcom v spoločnej domácnosti alebo nie, resp. či vôbec mohol byť považovaný za súčasť domácnosti žalobcu v čase trvajúcej platnosti výroku súdu o zverení dieťaťa do starostlivosti matky.

4. Z dôkazov, predložených žalobcom, na ktoré žalovaný aj podľa názoru krajského súdu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec nereflektoval, čím napadnuté rozhodnutie zaťažil vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, vyplývalo, že syn žalobcu C. G. na adrese svojho prechodného pobytu, t.j. u žalobcu, v čase býva, žil a trávil tam čas. Žalobca sa o neho riadne staral a uhrádzal náklady na jeho potreby. V prípade, že správne orgány mali k dispozícii takýto dôkaz, ktorý žalobca predložil ešte pred vydaním disciplinárneho rozkazu a na ktorý upozornil aj v odvolaní, nestačilo len odkazovať na ustanovenie § 115 Občianskeho zákonníka, ale bolo ich povinnosťou sa s dôkazom vypořadať, najmä poskytnúť v rámci správnej úvahy právnu argumentáciu, v rámci ktorej by vyhodnotili dôkaznú silu informácií obsiahnutých v dôkazných prostriedkoch predložených žalobcom a ich hodnovernosť. Krajský súd tiež v napadnutom rozhodnutí nenašiel vysvetlenie právneho záveru žalovaného, podľa ktorého „fyzická osoba môže byť príslušníkom len jednej domácnosti,“ čo je žalovaným použitá konštatácia, ktorou uzavrel otázku toho, do akej domácnosti patria deti žalobcu. Správne orgány mali možnosť informácie z čestného vyhlásenia C. G. a čestného vyhlásenia D. G. verifikovať výsluchom C.. R. G., ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti. Mali tiež možnosť zistiť, aké boli dôvody, pre ktoré v prvej polovici júna 2017 zabezpečoval nepretržitú starostlivosť o syna C. počas jeho choroby žalobca a nie C.. R. G., ktorá sa vyjadrila, že v čase, keď sú deti u žalobcu, im poskytuje stravu, deti svojho otca pravidelne navštevujú, niekedy aj viackrát do týždňa a prespávajú tam cez víkend podľa svojho rozhodnutia. Správne orgány však dokazovanie týmto smerom nevedli a od C.. R. G. nezistili ani dôvody ani dĺžku ani charakter pobytu C. G. u žalobcu v súvislosti s jeho hospitalizáciou a chorobou v júni 2017, čím správne konanie zaťažili aj vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu v rozsahu potrebnom na riadne posúdenie vecí, na čo nadviazala predčasná právna kvalifikácia konania žalobcu majúca svoj odraz v nesprávnom právnom posúdení vecí.

5. Krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že rozširujúcim fenoménom je tzv. striedavá starostlivosť o deti pochádzajúce z manželstva rozvedených rodičov. Podľa názoru súdu môže mať podobu nielen formálnu, stanovenú výrokom súdu, ale môže spočívať aj vo faktickom časovo obmedzenom spoluzití dieťaťa s druhým rodičom, pre ktorú vytvára priestor výrok súdu, v rámci ktorého sa výslovne neupravuje styk dieťaťa s druhým rodičom, t.j. tým, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, ale sa ponecháva na dohode rozvedených rodičov dieťaťa, ako často a na ako dlho bude dieťa prebývať aj v domácnosti druhého rodiča. Spravidla sa tak okrem víkendových alebo prázdninových pobytov bude diať aj v prípadoch, kedy rodič, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, pre dlhodobú práceneschopnosť, pre neprítomnosť v mieste bydliska z dôvodu

dlhodobých pracovných povinností, alebo z iných dôvodov nie je dočasne schopný zabezpečiť riadnu starostlivosť o dieťa, napr. aj formou využitia inštitútu ošetrovania člena rodiny v prípade ochorenia dieťaťa. V takom prípade nebolo možné akceptovať formalistický názor, ku ktorému svorne dospeli správne orgány na čele s ich ústredným orgánom štátnej správy, že fyzická osoba môže byť „príslušníkom len jednej domácnosti,“ resp. že žalobcove deti sú nepretržite súčasťou len domácnosti ich matky a kým nedôjde k zmene výroku súdu o tom, komu sú deti zverené do osobnej starostlivosti, že sa nemôžu stať súčasťou aj domácnosti, ktorej základom je žalobca. Správny súd zastáva názor, že dieťa až do dosiahnutia spôsobilosti samo sa živiť je vždy súčasťou domácnosti svojich rodičov, a to bez ohľadu na to, či sa v tejto domácnosti zdržiava alebo nezdržiava trvale napr. z dôvodu dočasného pobytu na internáte počas školského roka, štúdia v zahraničí alebo letnej brigády. Ak sa rodičia rozvedú a dôjde k fyzickej separácii miesta ich pobytu vytvorením samostatných domácností, tak popri tom, že zostáva súčasťou domácnosti rodiča, ktorému bolo zverené do osobnej starostlivosti, stáva sa dieťa ipso iure funkčnou a časovo obmedzenou súčasťou domácnosti aj druhého rodiča, a to v závislosti od toho, kedy sa u tohto rodiča nachádza (napr. prázdninový pobyt, ošetrovanie chorého dieťaťa a pod.), nakoľko v takýchto situáciách rodič uhrádza potreby dieťaťa poskytovaním stravy, ubytovania, prípadne saturáciou iných potrieb (vreckové), trávi s dieťaťom čas, preberá nad ním výchovný dohľad. Na uvedený prípad nie je možné bez ďalšieho aplikovať ustanovenie § 115 Občianskeho zákonníka v zmysle výkladu poskytnutého správnymi orgánmi, čomu bráni najmä fakt, že maloleté dieťa spravidla nie je zárobkovo činné a preto nie je možné od neho očakávať, že aj ono bude „spoločne“ s ostatnými dospelými a zárobkovo činnými osobami uhrádzať náklady na potreby členov domácnosti, ktorej je súčasťou. Už len táto skutočnosť neumožňuje bezvýhradnú formalistickú subsumpciu skutkového stavu pod text právnej normy upravujúcej to, kto tvorí a kto (a contrario) už netvorí domácnosť a preto je potrebné k tejto otázke pristupovať z pozície hľadania účelu a zmyslu normatívneho textu (ratio legis), majúci na pamäti, že právo ako normatívny systém tu nie je samo pre seba, ale je určené ľuďom ako jeho finálnym adresátom (hominum causa omne ius constitutum est).

6. Krajský súd uviedol, že po vrátení veci bude úlohou správnych orgánov doplniť informácie poskytnuté C. R. G. jej opätovným výsluchom alebo opätovným vyžiadanim vysvetlenia k okolnostiam súvisiacim s hospitalizáciou a ošetrovaním C. G. žalobcom a následne v zmysle právneho názoru poskytnutého správnym súdom vec opätovne právne posúdiť a o nej rozhodnúť, za súčasného vyporiadania sa aj s dôkazmi svedčiacimi v prospech žalobcu, ktoré žalobca už v administratívnom konaní predložil, resp. ktoré v doplnenom konaní predložil.

II.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný kasačnú sťažnosť v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP z dôvodu, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon, nakoľko rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Žalovaný v sťažnostnom bode č. 1 namietal bod 9. odôvodnenia napadnutého rozsudku, na ktorom poukázal ustanovenie § 48 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z., podľa ktorého ak sa policajt domnieva, že rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn jeho nadriadeného je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom, je povinný na to nadriadeného upozorniť. Krajský súd toto ustanovenie zákona vôbec nezobral do úvahy, resp. sa s týmto vyjadrením žalovaného vôbec nezaoberal a nezaujal k tomu stanovisko. Žalovaný v kasačnej sťažnosti poukázal na dodržiavanie hmotnoprávných a procesnoprávných predpisov s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. II ÚS 127/07-21. Krajský súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s otázkou porušenia povinnosti policajta, a to z dôvodu, že podľa jeho názoru bod 35 odôvodnenia rozsudku je jedinou spornou otázkou, či maloletý syn žalobcu v období júna 2017 žil so žalobcom v spoločnej domácnosti alebo nie. Krajský súd v bode 37 rozhodnutia poukázal na zaťaženie napadnutého rozhodnutia vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov tým, že žalovaný nerefletoval na dôkazy, predložené žalobcom, z ktorých vyplývalo, že žalobcov syn na adrese žalobcu v čase býval, žil a trávil čas. Z nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom, podľa ktorého sporným v danej veci bol len pojem spoločná domácnosť, vyplýval aj bod 38 odôvodnenia, v ktorom krajský súd polemizoval o pojme striedavá starostlivosť.

9. Nadriadený v predmetnom disciplinárnom konaní nerozhodoval o nároku žalobcu na služobné voľno,

ale o nenastúpení žalobcu do vopred naplánovaného výkonu štátnej služby. Žalobca nespochybnil rozhodnutie nadriadeného vo veci predloženej žiadosti o ošetrovné č. C849051 a nežiadal žiadne písomné potvrdenie od nadriadeného, t.j. nepostupoval v zmysle § 48 ods.4 zákona č. 73/1998 Z.z., ale do výkonu štátnej služby jednoducho nenastúpil. Keďže nespochybnil príkaz nadriadeného, nemal prečo nadriadený rozhodovať vo veci inak, ako vo veci nenastúpenia k výkonu štátnej služby.

10. Žalovaný v bodoch 35, 36, 37, 38, odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal na nesprávne právne posúdenie veci zo strany krajského súdu, a to z dôvodu, že absenciu objektívnej stránky, nedostatok dôvodov a nedostatočné zistenie skutkového stavu, odôvodnil len nesprávnym výkladom pojmu spoločná domácnosť zo strany správneho orgánu, a nedostatočným výsluchom C.. R. G.. Ďalej poznamenal, že žalobcovo dieťa C. G. nar. X.X.XXXX nie je maloleté dieťa ako poukazuje krajský súd, ale o dieťa mladistvé.

11. V sťažnostnom bode č. 2 žalovaný namietal, že krajský súd v odôvodnení rozsudku neuviedol ustanovenie žiadneho právneho predpisu, ktoré by nadriadený pri vydávaní napadnutého predpisu porušil, a tým by spôsobil jeho nezákonnosť. V bode 39 odôvodnenia rozsudku uložil krajský súd správne orgánu úlohu opätovného výsluchu C.. R. G. alebo opätovného vyžiadania vysvetlenia k okolnostiam súvisiacim s hospitalizáciou a ošetrovaním syna žalobcu, avšak podľa názoru žalovaného vysvetlením týchto okolností sa nič nezmení na veci, že žalobca ako príslušník PZ nespĺnil príkaz nadriadeného tak, ako mu to uložil zákon č. 73/1998 Z.z. a týmto porušením základných povinností policajta porušil služobnú disciplínu.

12. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu by bolo možné vyvodiť záver, že policajt nemusí splniť žiaden príkaz a pokyn nadriadeného, u ktorého sa domnieva, že je nesprávny a až po rozhodnutí súdu o jeho správnosti je možné žiadať jeho splnenie a následné vyvodenie zodpovednosti voči policajtovi. Pritom podľa § 48 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z. je policajt povinný odoprieť splnenie rozkazu, nariadenia, príkazu alebo pokynu nadriadeného len v prípade, ak by jeho splnením spáchal trestný čin.

13. Žalovaný navrhol aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

14. Žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu ku kasačnej sťažnosti vyjadril, že žalovaný si zamieňal príčinu a následok, pričom nemožno izolovane posudzovať následky bez toho, aby bolo jasné a zrozumiteľne vysvetlené a odôvodnené čo ho viedlo k následku, teda príčinu. Následkom v tomto prípade bolo nezákonné rozhodnutie žalobcu a príčinou boli všetky skutočnosti v súhrne, ktoré viedli k následku. Podľa žalobcu sa v kasačnej sťažnosti žalovaného neuvádzal žiaden relevantný dôvod, z ktorého by vyplývala nesprávnosť právneho posúdenia veci konajúcim súdom a z toho vyplývajúca nesprávnosť súdneho rozhodnutia alebo nezákonnosť postupu súdu. Žalovaný neuviedol žiadne nové skutočnosti, neuvádzal žiadne argumenty z ktorých by vyplývalo, že konajúci súd pochybil vo svojom rozhodnutí, len opätovne rekapituloval svoje tvrdenia a argumentáciu, s ktorou sa súd už v potrebnom rozsahu vysporiadal v samotnom rozsudku. Žalobca navrhol, aby najvyšší súd zamietol kasačnú sťažnosť žalovaného podľa § 461 SSP ako nedôvodnú a zaviazal žalovaného na náhradu trov kasačného konania v celom rozsahu.

15. Prílohou Vyjadrenia žalobcu (spísané právnym zástupcom), bolo aj osobné Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti žalovaného, keďže tento považoval za potrebné sa podľa obsahu aj osobne vyjadriť.

III.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný podľa § 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z., Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP) s prihliadnutím na ust. § 492 ods. 2 SSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP, preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 453 ods. 1 SSP) a jednomyselne dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti žalovaného nemožno vyhovieť.

17. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného č. ORPZ-PB-OPP-233-003/2017 zo dňa

07.09.2017 zamietajúce odvolanie žalobcu a potvrdzujúce disciplinárny rozkaz riaditeľa Obvodného oddelenia Policajného zboru Považská Bystrica odboru poriadkovej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Považskej Bystrici, ktorým bolo žalobcovi podľa § 53 ods. 1 písm. b) zákona č. 73/1998 Z.z. uložené disciplinárne opatrenie - zníženie služobného platu o 15 % na dobu troch mesiacov za disciplinárne previnenie podľa § 52 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z.

18. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti žalobcu je rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 11S/129/2017- 112 zo dňa 20. novembra 2018 v spojení s opravným uznesením č.k. 11S/129/2017-140 zo dňa 27. marca 2019.

19. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy, alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

Podľa § 6 ods. 2 písm. a) SSP správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách.

Podľa § 190 SSP ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.

Podľa § 191 ods. 1 SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak

- a) bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu,
- b) ho vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený,
- c) vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- d) je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov,
- e) zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci,
- f) skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,
- g) došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej.

Podľa § 48 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z. policajt je povinný

- a) plniť svedomite úlohy, ktoré sú mu uložené ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj úlohy uložené rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených, ak bol s nimi riadne oboznámený,
- b) vykonávať štátnu službu osobne, riadne a včas.

Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. disciplinárnym previnením je zavinené porušenie povinností policajta, pokiaľ nie je trestným činom alebo priestupkom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. disciplinárnym opatrením je

- a) písomné pokarhanie,
- b) zníženie služobného platu až o 15% na dobu najviac troch mesiacov,
- c) zníženie hodnosti o jeden stupeň na dobu jedného roka,
- d) zákaz činnosti,
- e) prepadnutie veci.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. pred uložením disciplinárneho opatrenia musí byť vždy objektívne zistený skutočný stav. Policajtovi musí byť pred uložením disciplinárneho opatrenia daná

možnosť vyjadriť sa k veci, navrhovať dôkazy a obhajovať sa.

Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z. pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho opatrenia sa prihliada na povahu protiprávneho konania, na okolnosti, za ktorých bolo spáchané, jeho následky, mieru zavinenia a na doterajší postoj policajta k plneniu služobných povinností.

Podľa § 81 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. ak policajt nemôže vykonávať štátnu službu pre dôležité osobné prekážky, je nadriadený povinný poskytnúť mu služobné voľno s nárokom na služobný plat v rozsahu a za podmienok takto:

d) pri ošetrovaní člena rodiny, starostlivosti o dieťa

1. pri ošetrovaní chorého dieťaťa mladšieho ako desať rokov,

3. pri ošetrovaní iného chorého člena rodiny, ktorý žije s policajtom v spoločnej domácnosti, ak jeho zdravotný stav vyžaduje nevyhnutne ošetrovanie inou osobou a chorého nie je možné alebo vhodné umiestniť v nemocnici, sa služobné voľno poskytne najviac po dobu prvých deväť po sebe idúcich kalendárnych dní, pokiaľ potreba ošetrovania alebo starostlivosti v nich trvá. Policajtovi, ktorý má v trvalej starostlivosti aspoň jedno dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky a je inak osamelý, sa poskytne služobné voľno po dobu prvých 14 po sebe idúcich kalendárnych dní, pokiaľ potreba ošetrovania alebo starostlivosti v nich trvá; v tom istom prípade ošetrovania alebo starostlivosti sa služobné voľno poskytne len raz a len jednému z oprávnených.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti, po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Tieto závery spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním najvyšší súd stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku k námietkam žalovaného uvedeným v kasačnej sťažnosti uvádza nasledovné:

21. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca bol dňa 25.05.2017 pod č. ORPZ-PB-OPP3-162-013/2017 upovedomený o tom, že nemá nárok na udelenie služobného voľna s nárokom na služobný plat podľa § 81 ods. 1 písm. d) bod 3. zákona č. 73/1998 Z.z. Žalobca sa mal dopustiť disciplinárneho previnenia tým, že nevykonával štátnu službu osobne riadne a včas a to tak, že v čase od 07.00 hod. do 19.00 hod. dňa 08.06.2017 a v čase od 22.00 hod. dňa 10.06.2017 do 05.00 hod. dňa 11.06.2017, nenastúpil do riadne plánovaného výkonu služby, s ktorým bol oboznámený dňa 30.05.2017. Dňa 08.06.2017 predložil nadriadenému žiadosť o ošetrovné č. tlačíva: C849051 vystaveného na meno dieťaťa C. G., nar. XX.XX.XXXX a do plánovaných služieb nenastúpil, čím porušil ustanovenie § 48 ods. 3 písm. a), písm. b) zákona č. 73/1998 Z.z.

22. Z odôvodnenia disciplinárneho rozkazu najvyššiemu súdu vyplýva, že dňa 25.05.2017 nadriadený žalobcu zistil skutočnosť, že žalobca nemal nárok na poskytnutie služobného voľna s nárokom na služobný plat podľa § 81 ods. 1 písm. d) bod 3. zákona č. 73/1998 Z.z. na deti C. G., nar. XX.XX.XXXX a I. G., nar. XX.XX.XXXX, týkajúce sa ošetrovného na syna zo dňa 11.05.2017. Podľa uvedeného ustanovenia mal však policajt nárok na poskytnutie služobného voľna s nárokom na služobný plat pri ošetrovaní iného chorého člena rodiny, ktorý žije s policajtom v spoločnej domácnosti, ak jeho zdravotný stav vyžaduje nevyhnutne ošetrovanie inou osobou a chorého nie je možné alebo vhodné umiestniť v nemocnici. O uvedenom bol žalobca upovedomený dňa 25.05.2017, kedy mu bola zaslaná pod č. ORPZ-PB-OPP3-162-013/2017 výzva k nastúpeniu výkonu štátnej služby v súvislosti s čerpaním služobného voľna s nárokom na služobný plat podľa § 81 ods. 1 písm. d) bod 3. zákona č. 73/1998 Z.z. Dňa 07.06.2017 si vyzdvihol svojho syna z hospitalizácie v NsP PB detské oddelenie a dňa 08.06.2017 v doobedňajších hodinách navštívil (návštevu určil prepúšťajúci lekár) so synom jeho obvodnú lekárku. Detská lekárka odporučila ponechať dieťa v domácom ošetrovaní. V poobedňajších

hodinách dňa 08.06.2017 predložil nadriadenému žiadosť o ošetrovné č. tlačíva: C849051, vystavené na meno dieťaťa C. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorým deklaroval, že jeho dieťa ochorelo a jeho zdravotný stav nevyhnutne vyžaduje osobné a celodenné ošetrovanie od 08.06.2017 do 11.06.2017. Žalobca mal podľa plánu služieb vedeného pod č. ORPZ-PB-OPP3-34-004/2017 nastúpiť do riadne plánovaných služieb v čase od 07.00 hod. do 19.00 hod. dňa 08.06.2017 a v čase od 22.00 hod. dňa 10.06.2017 do 05.00 hod. dňa 11.06.2017. Do výkonu štátnej služby riadne nenastúpil, v pláne služieb mu vyznačená neospravedlnená absencia - „ABS“ a zároveň bolo žalobcovi pod č. ORPZ-PB-OPP3-175-003/2017 zaslané oznámenie o vyznačení neospravedlnenej absencie a žiadosť o vyjadrenie v zmysle § 56 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., ktoré si prevzal dňa 15.06.2017.

23. Z dôkazných prostriedkov obsiahnutých v súdnom spise vyplýva, že žalovaný bol o dôležitej osobnej prekážke v štátnej službe, ktorá vznikla žalobcovi od 08.06.2017- 11.06.2017 upovedomený, o čom svedčí potvrdenie lekára, t.j. Žiadosť o ošetrovné C849051. Predmetné zákonné ustanovenie § 81 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z. v súvislosti so vznikom dôležitej osobnej prekážky v štátnej službe policajta, upravuje dva druhy jeho povinností. V prvom prípade je relevantným ukazovateľom vedomosť policajta o existencii dôležitej osobnej prekážky v štátnej službe pred nástupom do služby. V takom prípade je povinný včas požiadať nadriadeného o poskytnutie služobného voľna. V druhom prípade, príslušná právna norma rieši situáciu, kedy síce policajtovi nie je známa existencia dôležitej osobnej prekážky v štátnej službe pred nástupom do služby, t.j. vopred, akonáhle sa o jej existencii a jej predpokladanom trvaní dozvie, je povinný bez zbytočného odkladu vyrozumiť o tejto skutočnosti svojho nadriadeného.

24. Najvyšší súd pre doplnenie uvádza:

Poskytnutie služobného voľna pre dôležité osobné prekážky v štátnej službe možno rozdeliť na dve kategórie:

1. na ktoré je ex lege nárok (nadriadený je povinný poskytnúť služobné voľno policajtovi s nárokom na služobný plat);
2. na tzv. fakultatívne dôvody, pri ktorých nadriadený môže, ale zároveň aj nemusí poskytnúť služobné voľno policajtovi.

25. Služobné voľno sa poskytuje len v prípade, ak je sprevádzanie nevyhnutné. Nevyhnutnosť v prípade sprevádzania neploletého dieťaťa je zrejma, ex lege dieťa musí mať pri vyšetrení resp. ošetrovaní doprovod dospelého, predovšetkým zákonného zástupcu. Nevyhnutnosť sprevádzania na vyšetrenie, resp. ošetrovanie rodinného príslušníka, nemôže byť objektívne posúdená nadriadeným, preto sa má za to, že potvrdením lekára pre sprevádzajúceho rodinného príslušníka, ktorým tiež preukazuje dôvodnosť tejto prekážky v štátnej službe, je podmienka splnená. Pri plánovaní služieb v nerovnomernom režime platí zásada, že policajt je povinný nadriadeného včas požiadať o poskytnutie služobného voľna a nadriadený, ktorý sa túto skutočnosť dozvedel v dostatočnom predstihu policajtovi na daný deň službu nenaplňuje, týmto spôsobom prekážka v službe policajtovi vôbec nevznikne. Vzhľadom na povinnosti nadriadeného, vyplývajúce z citovaného ustanovenia § 151 zákona, bolo z jeho strany potrebné personálne zabezpečiť plynulosť výkonu štátnej služby s prihliadnutím na prípadnú absenciu policajta.

26. Služobné voľno sa poskytne najviac po dobu prvých 9 po sebe idúcich kalendárnych dní, pokiaľ potreba ošetrovania alebo starostlivosti v nich trvá. Rozsah služobného voľna počas ošetrovania člena rodiny nie je obmedzený na počet dní v mesiaci, ale na počet dní v tom istom prípade ošetrovania. Či ide o „ten istý prípad ošetrovania“ závisí od posúdenia ošetrojúceho lekára, ktoré potvrdzuje na predpísanom tlačíve (začiatok je uvedený v bode I. diele žiadosti- žiadosť o ošetrovné a koniec v II. diele žiadosti- potvrdenie o skončení potreby ošetrovania/ starostlivosti).

27. Podmienku potreby celodenného ošetrovania a dĺžku jej trvania posudzuje výlučne ošetrojúci lekár. Pokiaľ dôjde k záveru, že takáto potreba v danom prípade je, vystaví policajtovi pre zamestnávateľa tlačívo na to určené /tzv. žiadosť o ošetrovné/. Samotným vystavením tohto tlačíva vyplneného podľa predtlaču, ktoré potvrdí svojim podpisom a pečiatkou lekár deklaruje splnenie podmienky, že stav pacienta nevyhnutne vyžaduje ošetrovanie inou osobou. Policajt potom bezodkladne oboznámi svojho nadriadeného o vzniku tejto prekážky v štátnej službe a následne mu podľa okolností bezodkladne doručí

uvedené potvrdenie o ošetrovaní člen rodiny. Keďže nadriadený musí poskytnúť služobné voľno po splnení zákonných podmienok, je povinný skúmať status ošetrovanej osoby, konkrétne či ju možno zaradiť do okruhu oprávnených osôb na ošetrovanie. Policajt nesie v danom prípade dôkazné bremeno a nadriadenému musí byť zrejmé, že bola naplnená jedna zo zákonom stanovených podmienok na poskytnutie služobného voľna.

28. Poskytovanie služobného voľna v prípade ošetrovania iného člena rodiny, ktorý žije s policajtom v spoločnej domácnosti sa posudzuje podľa člena rodiny. Člen rodiny vychádza z ustanovenia § 130 ods. 5 zákona č. 73/1998 Z.z. Rodinou policajta je manžel alebo manželka a deti odkázané výživou na policajta. Na účely poskytnutia služobného voľna s nárokom na služobný plat v zmysle § 81 ods. 1 zákona o Policajnom zbore sa spresňuje pojem dieťa. Vymedzenie tohto pojmu je identické s vymedzením pojmu dieťa v § 39 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré pojednáva o nároku zamestnanca na ošetrovné. Za vyživované dieťa sa považuje dieťa vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu a dieťa druhého z manželov, ktoré sa považuje za nezaopatrené dieťa.

29. Sociálne zabezpečenie policajtov je normatívne upravené zákonom č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. júla 2002. Systém sociálneho zabezpečenia policajtov je tak vyňatý zo všeobecného systému sociálneho poistenia, pritom predstavuje vecne samostatný a organizačne nezávislý osobitný systém.

30. V zmysle § 1 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZ“) sa pod pojmom policajt rozumie nielen príslušník Policajného zboru, ale aj príslušník Slovenskej informačnej služby, príslušník Národného bezpečnostného úradu a príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky. Za dôležité osobné prekážky v štátnej službe, keď je nadriadený povinný poskytnúť policajtovi služobné voľno s nárokom na služobný plat, patrí ošetrovanie chorého dieťaťa mladšieho ako 10 rokov (§ 81 ods. 1 písm. d) bod 1 zákona o PZ), či ošetrovanie iného chorého člena rodiny, avšak za podmienky, že žije s policajtom v spoločnej domácnosti (§ 81 ods. 1 písm. d) bod 3 zákona o PZ).

31. K právnemu zhodnoteniu skutkového stavu najvyšší súd uvádza, že pojem domácnosť vychádza z ustanovenia § 115 Občianskeho zákonníka. Domácnosť tvoria fyzické osoby, ktoré spolu trvale žijú a spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby. Ide o skutočné a trvalé spolužitie ľudí, kde jednotliví členovia spoločne prispievajú na úhradu a obstarávanie spoločných potrieb. Nie je rozhodujúce, či člen domácnosti je v nej prihlásený na prechodný alebo trvalý pobyt. Deti C. a I. G. boli pri rozvode rozsudkom súdu zverené do osobnej starostlivosti matky, u ktorej aj žijú v spoločnej domácnosti. Ich otec - žalobca - v čase keď sú deti u žalobcu (pravidelné návštevy) niekedy aj viackrát do týždňa im poskytuje stravu a prispieva matke na výživu, to bolo potvrdené aj vyjadrením matky zo dňa 20.06.2017.

32. Žalobca predložil „čestné prehlásenie“ podpísané jeho synom C. G., z ktorého vyplýva, že C. G. býva na adrese svojho prechodného pobytu so žalobcom býva, žije a trávi s ním čas, pričom žalobca sa o neho stará a uhrádza náklady na jeho potreby. Taktiež žalobca predložil „čestné prehlásenie“ podpísané D. G. - žalobcovým otcom, ktorý sa vyjadril, že jeho vnuk C. G. po prepustení z nemocnice bol v opatere svojho otca a býval na adrese pobytu žalobcu.

33. V zmysle dlhoročnej judikatúry je taktiež zrejmé, že v tejto spojitosti nie je zásadne rozhodujúce ani to, či člen domácnosti je v nej prihlásený na prechodný alebo trvalý pobyt, ide totiž len o administratívnu vec, ktorá nič nemení na úmysle žiť natrvalo v určitej spoločnej domácnosti. Spolužitie sa však považuje právom za trvalé, ak existujú objektívne zistiteľné okolnosti, ktoré svedčia o úmysle viesť také spoločenstvo trvale nie len na prechodnú dobu. Vyššia uvedená kategória „spoločnej domácnosti“ preto s prihliadnutím na vykonané dokazovanie bola zo strany žalobcu preukázaná a ich spolužitie je možné charakterizovať ako spolužitie otca a syna, teda ako spolužitie trvalé a spoločné, v ktorom žalobca

uhrádzal náklady na domácnosť a výživu dieťaťa.

34. Žalovanému sa v rámci správneho konania nepodarilo dostatočným spôsobom preukázať, že sa žalobca dopustil disciplinárneho previnenia tak, ako to špecifikoval žalovaný v žalobou napadnutom rozhodnutí, a za čo mu uložil disciplinárne opatrenie. Nadriadený síce namietal, že v predmetnom disciplinárnom konaní nerozhodoval o nároku žalobcu na služobné voľno, ale o nenastúpení žalobcu do vopred naplánovaného výkonu štátnej služby, preto najvyšší súd prijal záver, že žalobca nenastúpil do vopred naplánovaného výkonu práve z dôvodu neposkytnutia služobného voľna na ošetrovanie člena rodiny. Žalovaný neposudzoval príčinu (nutnosť ošetrovania člena rodiny) a následok (nenastúpenie do výkonu služby), pričom nemožno posudzovať následky izolovane, bez toho aby bolo jasne a zrozumiteľne odôvodnené, čo viedlo žalobcu k následku, teda jeho príčinu.

35. Najvyšší súd uvádza, že krajský súd sa pri svojom rozhodovaní náležite a logicky vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalobcu a žalovaného. Krajský súd správne poukázal na nesprávne právne posúdenie veci správnymi orgánmi, ktoré pri aplikácii ust. § 81 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. použili jednostranný a príliš formalistický výklad. Úlohou správneho orgánu bude presvedčivo preukázať, akým spôsobom sa žalobca dopustil disciplinárneho previnenia, odôvodniť na základe akého právneho predpisu posúdil, že žalobca nesplnil podmienku udelenia služobného voľna v zmysle § 81 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z., a na základe akého právneho predpisu vyhodnotil, že žalobcovo dieťa nie je osobou žijúcou v spoločnej domácnosti a následne v zmysle právneho názoru súdu vec opätovne posúdiť a rozhodnúť.

IV.

36. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný, sťažnosť žalovaného podľa ust. § 461 SSP pre jej nedôvodnosť zamietol.

37. Podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP najvyšší súd rozhodol o náhrade trov kasačného konania tak, že úspešnému žalobcovi priznal proti neúspešnému sťažovateľovi (žalovanému) právo na úplnú náhradu trov kasačného konania. O výške náhrady trov konania na najvyššom súde rozhodne podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 175 ods. 2 SSP správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

38. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.